

Fodovoni

Februari 2023 – Nummer 22

Dorpsgenoten

We zijn het nieuwe jaar begonnen met een goed bezochte nieuwjaarsreceptie en voor de mensen die er niet bij waren nog de beste wensen voor 2023.

De Fodovoni gaat 6 keer per jaar verschijnen.

In de eerste week van mei komt het volgende nummer.

Het zou fijn zijn als er voldoende input binnenkomt zodat we een voorraad op kunnen bouwen en het blad goed kunnen vullen.

Altijd al iets willen weten over een Hardingfele en een Nyckelharpa?

Het is te lezen in het interview met Eveline van der Veer, net als haar levensverhaal, werkzame leven en hobby's.

Op verzoek van de redactie wil Judith Bouma-Litjens graag meewerken om iedere keer natuurweetjes met foto's te plaatsen.

Haar eerste bijdrage gaat over diverse soorten zwanen.

Zo is er weer voor een ieder wat te lezen.

Colofon

Kopij aanleveren voor de 20ste van de maand

Bij voorkeur in Word

Redactie plaatst foto's met toestemming en houdt zich te allen tijde het recht voor om artikelen niet te plaatsen

Foto cover:
Moniek Rozemeijer

Redactie:
Betty Boersma
Nynke Jongedijk
Nelle Raaphorst
Petra van Rozen
Arjen de Wit

fodovoni@gmail.com

www.fochteloo.nl – Arjen de Wit

Dorpsbelang Fochteloo

Voorzitter a.i./ secretaris:

Sipke van Belle 0516-481116

Penningmeester:

Arnold Kok 0516-588341

Bestuursleden:

Henk Wieland 0516-515259

Petra van Rozen 0516-588201

Dorpshuis 'Et Legien'

0516-588588

Beheerd(st)er: vacant

Beheercommissie:

Voorzitter:

Evert Blauw 0516-588418

Secretaris:

Henk Ploeg 0516-588329

Leden:

Arnold Kok 0516-588341

Rinus Liekelema 0516-588577

dorpsbelang@fochteloo.nl

Op 7 januari jl. kwamen vele dorpsgenoten op de nieuwjaarsreceptie bij elkaar in Et Legien. De voorzitter van Dorpsbelang Sipke van Belle en zijn vrouw Tineke bakten samen de nieuwjaarsrolletjes waarna hij de volgende wens uitsprak:

Beste mensen,

Het Saksisch gebruik van het nieuwjaarsrolletje symboliseert het nieuwe jaar wat zich voor ons uit zal rollen. We weten niet wat het zal brengen, daar hebben we geen invloed op, maar wat we erin stoppen is ons eigen verantwoordelijkheid. Dorpsbelang ziet het als haar belangrijkste taak de saamhorigheid in Fochteloo te versterken. Met alle tegenstellingen is het daarbij vooral van belang naar elkaar te luisteren.

Roepen helpt daarbij niet, soms is het beter te fluisteren.

Namens dorpsbelang wens ik u allen een goed en begripvol 2023.

Zuideinde 26 A 8428HE Fochteloo

Namens het bestuur graag uw aandacht voor het volgende:

De beheerdersfunctie van het dorpshuis is nog niet ingevuld, dat betekent niet dat u geen gebruik kunt maken van het dorpshuis. Mogelijk wordt er wel meer zelfredzaamheid van u gevraagd.

Hoe u afspraken kunt maken staat op onze **website** fochteloo.nl

Op 30 maart is de jaarvergadering van dorpsbelang. Alle leden zijn welkom vanaf 19.30 uur.

We zullen de vergadering zakelijk houden zodat er vanaf 21 uur ruimte is voor een **gast**.

We gaan we verder in het Stellingwerfs, hiervoor hebben schrijver en verhalenverteller **Johan Veenstra** uit Nijeholtpade uitgenodigd. Johan Veenstra schrijft en vertelt in het Stellingwerfs. Naast het schrijven van talloze boeken, romans en gedichten treedt Johan Veenstra regelmatig op met zijn 'Stielstokkies' en andere 'vertellegies'.

Zijn verhalen zijn behalve boeiend, soms hilarisch dan weer ingetogen, maar vooral vermakelijk.

In 2001 is hij benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau en is daarnaast ereburger van Weststellingwerf. In de afgelopen jaren is hij onderscheiden met diverse prijzen, onder andere een paar keer de H.J. Bergveld-prijs, de Dagblad van het Noorden Streektaalprijs en in 2021 met de Zilveren Anjer, uitgereikt door prinses Beatrix.

Het belooft een gezellige en 'vermaekelijke' avond te worden.

Agenda Jaarvergadering Dorpsbelang Fochteloo 30 maart 2023

1. 19.30 uur opening door de voorzitter
2. Verslag van de Jaarvergadering 31 maart 2022
3. Verslag van de extra ledenvergadering 15 december 2022
4. Jaarverslag van de secretaris
5. Jaarverslag van de penningmeester
6. Verslag van de kascommissie
7. Decharge van de penningmeester
8. Benoemen nieuw lid kascommissie
9. Begroting 2023
10. Bestuurszaken.
11. Wvttk
12. Rondvraag
13. Sluiting om 20.45 uur

De vergadering is openbaar, maar niet leden hebben geen stemrecht.

Ook na de pauze is iedereen welkom, toegang is gratis, maar het is natuurlijk mooi als u dan meteen lid wordt.

Graag tot ziens, de stukken komen te zijner tijd op de website en in uw mail.

Sipke van Belle, voorzitter.

Grietje van Weperen heeft haar vrijwilligerstaak als beheerder van het dorpshuis beëindigd per 31 december 2022. De eindejaarsbijeenkomst in het dorpshuis was de laatste dag in die functie.

Voor dorpsbelang en de beheercommissie leek dit een goed moment om haar daarvoor te bedanken.

Een terugblik:

In de loop van 2016 heeft Grietje de agenda en het beheerwerk overgenomen van haar voorganger Jacqueline Derks. Nadat Eite Homan stopte in 2017 en later ook Angree Goettsch, kwam er meer werk op het pad van Grietje. Er bleek niet makkelijk aanvulling te vinden. Henk Ploeg die ook toetrad in 2016 nam naast de technische inbreng een deel van het beheer op zich zoals de verantwoording over regelen bardiensten voor FC Fochteloo. Grietje bleek haar rol goed te vervullen, ze had de zaak op orde en was een goede gastvrouw naar gebruikers, waarbij ze ook haar eigen kookkunsten inzette!

Dat ze nu een stap terug doet is begrijpelijk. Het heeft haar naar eigen zeggen veel voldoening gegeven. Helaas brengt dit werk met zich mee dat je soms ook minder leuke dingen moet incasseren en dat heeft ze ook gehad.

Positief voor het dorp is dat Grietje niet helemaal uit beeld zal verdwijnen, als losse vrijwilliger blijft ze nog wel betrokken bij het dorpshuis.

Ter afscheid voor haar vrijwilligersfunctie kreeg ze uit handen van Petra van Rozen en Arnold Kok bloemen met een envelop als dank uitgereikt. Voor Franke was er ook een attentie, omdat hij veel hand- en spandiensten heeft verleend.

De waardering is vanuit dorpsbelang en de beheercommissie groot voor het vrijwilligerswerk dat Grietje heeft verricht en de positieve manier waarop ze dat deed. Vanuit een goed gevulde zaal werd ze beloond met een applaus. Wij hopen dat ze kan genieten van haar nieuwe vrije tijd!

Situatie dorpshuis:

Het vertrek van de beheerder en het (nog) ontbreken van een vervanger brengt wel een nieuwe realiteit met zich mee. Dat is nu al merkbaar doordat niet meer de serviceverlening in het dorpshuis verleend kan worden zoals we dat gewend waren. De beheercommissie probeert het gemis van beheerders op te vangen door de noodzakelijke taken voorlopig onderling te verdelen. De insteek is echter dat gebruikers zoveel mogelijk zelf moeten gaan regelen bij gebruik van het dorpshuis. Sommige activiteiten lenen zich daar goed voor en bij enkele gebruikers is dit al van toepassing.

Ondertussen kijken we wat mogelijk is om de beheercommissie aan te vullen. Een volwaardig beheerder zal moeilijk worden, maar in deeltaken zijn er misschien oplossingen te bedenken.

Vergeet niet de slogan "hoe meer mensen er bij zijn hoe leuker het is."

Motivatie

Ieder jaar aan het begin van het nieuwe jaar zie je een hoos aan goede voornemens. Veel voorkomende voornemens, steeds weer, zijn meer bewegen, minder eten en minder alcohol.

Dry January start niet voor niets op 1 januari en belooft een strakker lijf, betere nachtrust en een tot rust komende lever.

De sportscholen en zwembaden zien per 2 januari een enorme toeloop aan nieuwe inschrijvingen. 2 januari als de dag dat alles verandert en goed komt.

Vol enthousiasme gaan de nieuwe leden aan de slag.

Als extra motivatie een fancy sportpakje met bijpassende felgekleurde bidon of een sprankelend zwemtenue met woest aantrekkelijk snel zwembriljetje.

Ook de kookboekenhandel vaart er goed bij met de slogan gezond eten is lekker, eind december verschijnen er weer nieuwe kookbijbels, kleurrijk gestileerd.

De groenten zien eruit om in te bijten en roepen eet mij op.

Het is geen dieetboek, zo valt er te lezen, maar leefstijl met en zonder koolhydraten. En als je deze leefstijl volgt komt het helemaal goed!

Iedere nieuwe start gaat gepaard met motivatie, datgene wat een individu tot bepaald gedrag drijft.

Intrinsieke motivatie komt uit het individu zelf en zet in beweging.

Om gemotiveerd te blijven zoekt het individu het gezelschap van mede gemotiveerde mensen, staan de gezamenlijke doelen voorop, hou je jezelf verantwoordelijk voor de resultaten, hou je het hogere doel in het vizier en vermijd je negativiteit.

Om motivatie vast te houden heb je geduld nodig en overtuigd zijn van jezelf geeft kracht en energie, niet loslaten van datgene wat je oorspronkelijk zo gemotiveerd heeft.

En daar zit em nou net de angel. Na verloop van tijd kun je de motivatie verliezen, omdat het toch anders uitpakt dan je had gedacht, wellicht had gehoopt. De beloning voor het harde werken komt niet of in onvoldoende mate.

Het fancy sportpakje geeft minder motivatie omdat het al wat sleets raakt, de koffie in de sportschool is minder lekker dan in de eerste week en de bidon heb je na de buikspiertraining op de technogym selection total abdominal laten staan en is waarschijnlijk door een mede sporter per ongeluk meegenomen.

Het zwembadwater is na 4 keer toch kouder dan aanvankelijk, de sauna zit altijd vol en iedere keer op de knop van de douche drukken doucht vervelend.

Redenen voldoende om van 3 x per week, naar 1 x per week naar helemaal niet meer de sportschool of het zwembad te bezoeken.

Weg goede voornemens.

Ondanks het geduld, het zoeken naar medegemotiveerden, het hogere doel en de eigen overtuiging lukt het niet meer om gemotiveerd te blijven.

Weg goede voornemens.

Gelukkig is de lente in zicht, de hamamelis mollis en de helleborus niger bloeien; het duurt niet lang meer of de Stella 's en de van Moofjes kunnen weer uit de stal, wordt er toch weer bewogen en ben je fijn in de buitenlucht!

Oud worden in Fochteloo

Tegenwoordig bereiken mensen een hoge leeftijd. Dat dit vroeger ook wel het geval was blijkt uit een paar berichten uit ons dorp in de Drentsche Courant.

Op 3 november 1864 lezen we daarin:

Fochteloo. Gelukkig en lang te leven is zeker de wens van alle mensen, hetgeen evenwel niet velen mag te beurt vallen. Men kan echter van hier melden dat vijf naast elkander wonende landbouwersgezinnen bijna een halve eeuw goede burens zijn geweest, waarvan zeven leden tezamen 517 jaren hebben bereikt.

De namen van deze zijn:

Hendrik Lenzes Koopmans oud 71, Antje Andries Bos 67, Eise Andries Bosma 80, Alle Abels Kiers 67, Wietze Scheper 84, Pietje Scheper 76, Grietje Scheper 72 jaren.

De drie laatsten zijn broeders en zusters.

Allen zijn nog hups en flink in hun bedrijf. Zeer zeker alweer een doorslaand bewijs, dat mensen bij dagelijkse inspanning, gepaard met een goede en geregelde levenswijze, oud kunnen worden, en zeker eerder, dan wanneer zij alleen uitspanningen (ontspanningen) ten doel hun levens hebben gesteld. De boog heeft in den regel niet zoveel te lijden bij het spannen als wel door 't ontspannen.

Het bericht is misschien wel bij de krant aangeleverd door schoolmeester Sikko Klaassen Uri die nog maar net als schoolmeester in ons dorp begonnen was (hij was toen 27 jaar oud).

Hij bleef in Fochteloo tot 1 juli 1868 en zijn invloed aldaar is duidelijk merkbaar. Zo krijgt hij het voor elkaar dat er 's zomers meer kinderen naar school gaan (Fochteloo heeft van alle dorpen in Friesland het langst zijn 'winterschooltje' gehouden) en toont hij zich een enthousiast deelnemer aan het culturele leven in die tijd (o.a. door het lidmaatschap van Rederijkerskamer Augustinus in Appelscha en Het Nut in Oosterwolde).

In ons dorp was hij oprichter en leider van het zanggezelschap (dat ook toneeluitvoeringen gaf). Op 1 juli 1868 wordt hij benoemd in Heerenveen. Hij was een zoon van de hoofdonderwijzer Pieter Uri van Appelscha.

Dat de krant de oudjes in Fochteloo blijft volgen blijkt uit een bericht drie jaar later en w.s. weer van meester Uri:

Fochteloo, 21 februari 1867. Lazen wij onlangs in een bericht uit Makkinga, dat de mensen in onze gemeente zo oud niet worden als vroeger en werd dit met cijfers aangetoond, die een afdalende reeks vormden, inzender dezès kan dit nog zo gaaf niet toegeven en beschouwt dit bericht meer als een aardigheid. Immers kunnen juist al de oudjes wel eens lang in leven blijven en later zulk een gunstig jaar opleveren, dat de uitkomst dat bericht ten volle logenstraft.

Voor dit mijn beweren bestaat ook wel reden, want in het kleine Fochteloo wonen zeven nog zeer gezonde mensen als burenen naast elkander, die gezamenlijk plm. 520 jaar oud zijn en tevens zijn alhier op een bevolking van 300 inwoners in de tijd van 3 jaren maar 4 overleden.

Wanneer nu de oudjes nog lang mogen gespaard blijven en de sterft niet meer is dan per jaar $1\frac{1}{3}$ op 300 of $\frac{4}{9}$ % op de 100 dan mogen wij aannemen dat er na verloop van jaren alhier zeer oude mensen zullen wonen.

De krant van 29 december 1873 tenslotte:

Fochteloo. Als iets bijzonders kan men van hier melden, dat drie burenen, welke tezamen de ouderdom van 252 jaren tellen, thans onder behandeling zijn van Dr. A.L. van der Sluis van Oosterwolde welke ze alle drie hoopt te herstellen.

Dat dokter Van der Sluis daar aardig in geslaagd is blijkt uit de overlijdensdata van de drie in dit laatste bericht genoemde burenen.

Eise Andries Bosma overleed op 9 dec. 1875, oud 91 jaar, Wietze Scheper op 16 april 1881, 95 jaar en Antje Andries Bos op 7 okt. 1883, 86 jaar.

De in het eerste bericht genoemde Hendrik Lenzes Koopmans overleed op 20 jan. 1868, oud 74 jaar, Grietje Scheper op 4 juni 1873, 81 jaar en Alle Abels Kiers op 25 nov. 1874, 77 jaar.

De genoemde burenen woonden destijds naast elkaar op de boerderijen, alle aan de oostkant van het huidige Noordeinde, vanaf de boerderij aan het begin van de Veenweg (van oudsher de meest noordelijke boerderij van ons dorp, waar bijna een halve eeuw de fam. Bult woonde en daarvoor de fam. Scheper) t/m de boerenplaats eertijds van de fam. Heroma (nu Vogelrijd, Sytze Derks).

Wytze Scheper was in 1877 nog op een andere manier in het nieuws, nl. bij de gemeenteraadsverkiezingen in dat jaar. Zijn schoonzoon Willem Hofman is kandidaat voor de antirevolutionaire partij en Wytze heeft er heel wat voor over om Willem aan een stem te helpen.

De krant meldt dan ook:

Oosterwolde 1877. Ten bewijze, dat de verkiezing van de gemeenteraad hier zeer geanimeerd was, delen wij mede, dat de 92-jarige Wytze Scheper van Fochteloo, de trap is op- en neergedragen, om het stembureau te bereiken, ten einde zijn burgerplicht te vervullen.

Willem Hofman kreeg in totaal 66 stemmen.

Of hij in de Raad kwam weet ik niet.

Wie wonen er in Fochteloo en omgeving?

Nelle Raaphorst

Eveline van der Veer.

Enigszins verscholen achter een paar boompjes ligt haar huis (Zuideinde 60). Ze kijkt me fronsend aan als ze op een koude middag de deur opendoet. Ik stel mij voor en vraag of ik haar voor de Fodovoni mag interviewen. Dan zie ik haar gezicht opklaren, ik zie haar nadenken. Ze kijkt me aan en zegt: 'Ja goed, behalve de Singelbuurt kent vrijwel niemand mij hier op de Fochtel.' Een paar dagen later bel ik opnieuw aan. Binnen bewonder ik een prachtige grote quilt in rode tinten gemaakt van Indonesische batik stoffen. Het is een cadeau van de vorige bewoonster. Het mocht blijven hangen. Het huis was al helemaal verbouwd toen ze het zo'n 9 jaar geleden kocht. Ze hoefde er niets aan te doen en kon er zo in. Dat was met een volle baan in Groningen wel zo prettig! De 'Singelbuurt' heette haar warm welkom. Ze werd, nog voordat ze er kwam wonen, uitgenodigd op een buurtavondje samen met de vorige bewoonster. Otto de Vent kwam al gauw langs met informatie over haar woonplek. Er heeft een Saksische boerderij gestaan vanaf 1717 tot begin 1907. Daarna heeft er een boerderij gestaan tot 2005 waar de familie Been gewoond heeft. De oudere Fochtelooërs herinneren zich vast nog wel de jaarwisselingen waarin de jongens Been op weg naar huis vanaf de kroeg van Jacob en later Tjeerd een spoor van verdwenen brievenbussen en vuilcontainers achterlieten. De voorwerpen lagen altijd (redelijk) ongeschonden een paar meter verderop in de greppel.

Eveline wijst naar buiten naar de tuin: 'Kijk, daar stond een schuurtje voor kleinvee uit 1956. We hebben het afgebroken omdat het oud was en in het zicht stond. Ik heb nu een weidser uitzicht. Dat schuurtje werd later het clubhuis en de oefenplek van de touwtrekkersvereniging van Fochteloo. In de naastliggende eik hing een hele grote katrol. Zo werd er geoefend. Ik heb het afbreken wel even gemeld bij overbuurman Roel. Per slot verdwijnt er een stukje geschiedenis.'

Werkend in Groningen in het UMCG, wonend in Eelde kwam ze vaak in Ooststellingwerf. Met de nadering van haar pensioen wilde ze uitkijken naar een woonplek die meer in de natuur lag. Ze heeft vrienden in Oosterwolde, Appelscha en Haulerwijk. Ze staat op en pakt de kleurrijke wandelgids: 'Stellingenpad, Lopen in de voetsporen van de Griffioen.' Het bevat 263,4 km aan wandelroutes door het taalgebied van De Stellingwerven. 'Kijk, dit boekje is een initiatief van Marian Nesse. Vlak voor het verschijnen van het boekje is Marian overleden. Zonder haar tomeloze inzet en enthousiasme zou dit Stellingenpad er nooit gekomen zijn. Op 24 april 2022 is het wandelpad feestelijk geopend met muziek op de Boerenstreek in Appelscha. 'Het is een uitgave van het NIVON. Het is ook het eerste Nivonpad dat gekoppeld is aan het landelijke wandelknooppuntennetwerk. Daarnaast begint ieder hoofdstuk met een verhaaltje over het gebied dat leuk is om te lezen of voor te lezen aan kinderen. Het boekje is gelardeerd met mooie foto's. Het Stellingenpad is één van de 5 kandidaten die kans maken op de trofee van de beste nieuwe Benelux Wandelroute van het jaar 2022. Die trofee wordt uitgereikt op zaterdag 18 februari tijdens de Fiets- en wandelbeurs in Gent.'

Ze wijst schilderijen aan die in de kamer hangen en vertelt er enthousiast over. Ze zegt dat ze van 1990 tot 2012 les gegeven heeft in Scandinavisch dansen.

Ze bespeelt ook een Scandinavisch instrument. Even later laat ze me een Hardingfele zien. Het is een glanzende bewerkte Noorse viool. 'Maar ik speel op de Zweedse Nyckelharpa, dat is een sleutelviool. Beide instrumenten zijn door mijn vriend uit Veendam gemaakt. Ik heb de nyckelharpa zelf gelakt.'

Ze laat mij zien hoe je op een sleutelviool speelt.

Ik ben onder de indruk maar ondertussen bekruipt mij het gevoel dat ik nu wel eens wil weten wat voor werk deze, voor de meeste Fochtelooërs en voor mij, onbekende vrouw gedaan heeft en waar ze vandaan komt.

Ik benoem dat, ze grinnikt, knikt en kijkt me open aan. Vraag maar!

'Oké, volle baan in het UMCG. Vertel...'

Ze neemt me mee terug naar de vijftiger, begin zestiger jaren. Ze is geboren in Koudum in de toenmalige gemeente Hemelumer Oldephaert en Noordwolde. Sinds 2011 is dat de Gemeente Súdwest-Fryslân. 'In dat dorp woonden toen vlak bij elkaar vijf gezinnen Van der Veer. De andere vier waren geen familie van ons.' Ze komt uit een gezin met een Friese vader en een Nederlandse moeder. Ze was nummer 4 van de vijf kinderen. Thuis werd Nederlands gesproken en in het dorp Fries. Haar ouders stimuleerden hun kinderen om verder te komen en te leren. Ze was altijd al een nieuwsgierig kind. Een vriendinnetje herinnerde zich later dat ze als kind al wilde weten hoe het DNA in elkaar zat.

Via het Bogerman Lyceum in Sneek ging ze studeren aan de VU in Amsterdam, hoofdvak Moleculaire Genetica. Haar promotiejaren bracht ze door op de Erasmus Universiteit Rotterdam, werkend in een team om de diagnostiek van erfelijke stofwisselingsstoornissen te verbeteren onder leiding van de professoren H. Galjaard en D. Bootsma.

In 1982 is ze gepromoveerd tot doctor in de Geneeskunde met het proefschrift 'Microanalysis of Gene Expression in Cultured Cells.'

Dr. Van der Veer heeft in het UMCG als klinisch biochemicus gewerkt aan de botstofwisseling. 'Bot is een heel actief weefsel. Als je niet genoeg beweegt wordt het bot meer afgebroken dan aangemaakt. Ik heb onderzoeken gedaan naar (geen goede) groei bij baby's en kinderen, naar verlies van bot bij de oudere mens (osteoporose) en naar de invloed die ziekte en/of medicijngebruik op het bot kan hebben. Bijvoorbeeld: wordt het bot meer afgebroken en vind je daardoor vaker een fractuur?

Naast research en diagnostiek heb je op een universiteit ook een onderwijs taak, ik gaf colleges en begeleidde studenten en promovendi.'

Nu is ze gepensioneerd en heeft ze het druk met tuin en schuur.

Vorige week heeft ze nog een flinke wandeling van het Stellingenpad gemaakt. Zij heeft de zorg voor één van de 15 etappes, controleert de bordjes en meldt de ongeregelde heden die ze op haar wandeling tegenkomt. Ze onderhoudt het contact met vrienden in den vreemde door middel van een jaarbrief vol met foto's en verhalen over het afgelopen jaar. Maar die is nog niet af...

De tijd vliegt voorbij, ze gaat graag naar musea en concerten en speelt wekelijks met vrienden.

Ook heeft ze al een aantal lezingen en openingen in Nobilis bijgewoond.

'Fijn dat het Centrum voor Prentkunst in Fochteloo gekomen is, dat is een aanwinst voor ons dorp. Het is echt genieten in deze mooie omgeving hier op de Fochtel, laatst zag ik tien kraanvogels in het maisveld achter mijn huis.

Daarnaast had een sperwervrouwtje een prooi geslagen en zat die op te eten in mijn tuin.'

En ja, ze is lid van Dorpsbelang.

**ZWANEN STAAN SYMBOOL VOOR ONVOORWAARDELIJKE LIEFDE,
trouw en liefde voor het leven.**

Zwanen, ze spreken tot de verbeelding en werden dan ook in menig sprookje gebruikt: 'Het lelijke eendje' (wat een mooie zwaan blijkt te zijn) – 'De zes zwanen' – 'Zwaan kleef aan' – 'De wilde zwanen'. Maar ook een bekend kinderliedje: 'Witte zwanen, Zwarte zwanen, wie gaat er mee naar engelland varen?' (engelland, de hemel).

Wilde zwanen overwinteren graag in de randzones van het Fochteloërveen. Ze waren dan ook in de omliggende graslanden en plassen soms met redelijke aantallen te vinden. Helaas lijkt het elk jaar aanwezig te worden. Het zijn enorme zwanen met veel geel op de snavel. Dit geel lijkt op een driehoek. Ze hebben een slanke, erg lange rechte hals. Ze komen vanaf het broedgebied in Scandinavië en Noord Rusland hier overwinteren. Vertaald uit het Frans, 'Cygne Chanteur' krijgt hij de naam 'Zingende zwaan' vanwege het drietonige getrompetter.

Een bijzondere gebeurtenis in 2021, de eerste jonge Friese Wilde zwanen ooit!, vier zelfs! Nooit eerder hebben Wilde zwanen jongen voortgebracht in Fryslân. Wilde zwanen zijn normaliter alleen in de winter hier.

De **Kleine zwaan** lijkt qua uiterlijk op de Wilde zwaan, maar is aanzienlijk kleiner en zijn in zeer kleine aantallen soms aan te treffen. Ze hebben minder geel dan zwart op de snavel en het geel heeft vaak een vierkante of ronde vorm.

De jonge exemplaren hebben nog een grijs verenkleed.

De **Knobbelzwaan** heeft ongeveer dezelfde grootte als de Wilde zwaan, lengte tot 1.60 m en de Kleine zwaan tot 1.25 m. Alleen is de Wilde zwaan een stuk slanker, bovendien heeft de Knobbelzwaan een oranje snavel met een zwarte knobbel erop en een sterk gebogen nek.

Tussen de groepen zwanen is ook weleens een exoot te vinden, de **Zwarte zwaan**. Een sierwatervogel die ontsnapt of uitgezet is. Deze zwaan heeft veruit de langste hals van de zwanen.

Leuk om te weten en te lezen over de Knobbelzwaan

In Engeland en Wales behoren alle zwanen tot 'De Kroon'. Kortom, de zwanen van Engeland en Wales waren eigendom van 'The Queen', nu van 'The King'. Deze verordening stamt uit de twaalfde eeuw.

Bovendien worden de zwanen elk jaar geteld in de Theems voor het Vorstendom, vijf dagen lang in juli. Ze noemen dit 'Swan Upping'. Voor het doden van een zwaan, van de Koning, kun je daar celstraf e/o duizenden euro's boete krijgen. Zoals 'we' grote vogels in het veen hebben, Kraanvogels, hebben 'we' ook zware vogels, de Knobbelzwanen. Ze kunnen tot wel twaalf kilo wegen en een spanwijdte hebben van wel 2.40 m.

Deze prachtige witte vogels kunnen zo'n vijftienvintig jaar oud worden en hebben een partner voor het leven. Met vliegen maken de vleugels een bijzonder geluid, beetje zingend.

Vroeger werden ze als delicatessen én als pronkgerecht opgediend. Dan wel met veren en al om te imponeren.

Maar ook gevulde zwanenhals stond op het menu

Knobbelzwanen broeden ook in Nederland. In de winter blijven veel in hun eigen territorium, maar ook kunnen ze groepen vormen op de graslanden, samen met zwanen uit het noorden overwinteren ze hier dan. Ook zien we ze wel tussen de Wilde- en Kleine zwanen die hier ook kunnen overwinteren.

www.facebook.com/fochteloerveen.info

Gemeentelijke Monumentennieuwsbrief 4 is uit.

Onze Gemeente heeft vier monumentenambassadeurs. Zij zijn al enkele jaren actief en assisteren o.a. de projectleider OMD bij het organiseren van de jaarlijkse Open Monumenten Dagen. Ik ben één van die vier ambassadeurs. De andere drie ambassadeurs zijn: Anneke Hageman uit Oosterwolde, Johan Hoeksma uit Appelscha en Aad Oudshoorn uit Elsloo. Sinds vorig jaar geven de monumenten ambassadeurs met steun van de Gemeente Ooststellingwerf ook een monumenten nieuwsbrief uit.

Ooststellingwerf heeft maar weinig monumenten en daar moeten wij trots én zuinig op zijn. Dat vinden wij als ambassadeurs en met onze monumenten nieuwsbrief willen wij een bijdrage leveren aan een structurele opwaardering en het behoud van onze monumenten. In Fochteloo gaat het daarbij om een rijksmonument, nl. de Klokkenstoel. Gemeentelijke monumenten heeft ons dorp niet.

Een korte samenvatting van de inhoud van onze vierde nieuwsbrief van 2022:

- Wethouder Esther Verhagen (portefeuillehouder monumenten) stelt zich voor.
- René Westerveld een andere baan kreeg bij de Gemeente Ooststellingwerf kijkt terug op zijn tijd als monumentenambtenaar.
- Een terugblik op Open Monumentendag 2022 door projectleider Gjlke Dros.
- Aad Oudshoorn schreef een artikel over korenmolen de Weyert in Makkinga.
- Een poll over monumenten en de monumenten nieuwsbrief.
- Een kijkje achter de deuren van een monumentale woning aan de Boerenstreek in Appelscha.
- Een bijdrage over de wandel- en fietsroute door de 4 RAAF dorpen (Ravenswoud, Appelscha, Appelscha-boven en Fochteloo).

De brief is uiteraard voor monumenteneigenaren en beheerders. Zij krijgen de brief over de post. Woont u niet in een monument en wilt u de monumentenbrief wel lezen? Laat u zich dan op de verzendlijst plaatsen. Stuur daarvoor dan een verzoekje om toezending naar infomonumentenoooststellingwerf@gmail.com.

U krijgt de brief dan voortaan via uw mail toegestuurd.

Maarten Jeronimus

FC Fochteloo pakt eerste periodetitel en staat ongeslagen bovenaan

De eerste seizoenshelft zit erop voor FC Fochteloo. De club beleeft zijn beste seizoenshelft in de clubgeschiedenis en heeft voor het eerst in de historie een periodetitel gepakt.

Het team heeft voor zichzelf één helder doel opgesteld: kampioen worden en promoveren naar de vierde klasse. Met 30 punten, 59 doelpunten voor en 6 doelpunten tegen is FC Fochteloo goed op weg om deze doelstelling te behalen.

Het scorend vermogen is in de eerste seizoenshelft van een hoog niveau. Elke wedstrijd werd met minimaal drie doelpunten verschil gewonnen. Sport Vereent werd thuis met 6-0 verslagen, Uffelte kreeg er in Fochteloo acht om de oren en de uitschieter was uit bij Blankenham 1, waarbij met maar liefst 0-13 werd gewonnen. De FC heeft hierbij ook laten zien over meerdere schijven te kunnen scoren. Dennis Westerhof staat op dit moment bovenaan in de lijst met topscorers van de poule met 18 doelpunten. Ook zijn ploeggenoten Tim Reitsma (15) en Dano Buist (12) staan in de top tien van deze lijst.

De tweede helft van de competitie is inmiddels gestart. Alle support is van harte welkom op zondagmiddag langs de lijn van het voetbalveld om FC Fochteloo voor promotie naar de vierde klasse te zien gaan!

Programma:

zo 05/02	14.00	Oosterstreek 1 – FC Fochteloo 1
zo 19/02	14.00	Wapserveen 1 – FC Fochteloo 1
zo 12/03	14.00	FC Fochteloo 1 – BEW 1
zo 19/03	14.00	Giethoorn 1 – FC Fochteloo 1
zo 26/03	14.00	FC Fochteloo 1 – Blankenham 1
zo 02/04	14.00	Uffelte 1 – FC Fochteloo 1
zo 16/04	14.00	FC Fochteloo 1 – Scheerwolde 1
zo 23/04	14.00	Sport Vereent 1 – FC Fochteloo 1
zo 14/05	14.00	v.v. Diever-Wapse 1 – FC Fochteloo 1
zo 21/05	14.00	FC Fochteloo 1 – Old Forward 1

Bestuur FC Fochteloo

Voorzitter:	Torsten Willemse	☎06 – 1505 2369
Secretaris:	Zwanet Weggemans	☎06 – 4424 5664
Wedstrijdsecretaris:	Gerwin Goettsch	☎06 – 2140 3407
Veldzaken/onderhoud:	Frits Swijghuizen	☎06 – 1450 0842
Ledenadministratie:	Tim Reitsma	☎06 – 2312 1340
Algemeen:	Mathijs Poutsma	☎06 – 3025 7810

Sponsoring en spel- en kledingmaterialen taak voor hele bestuur.

Financiële administratie:	vacature	
Vertrouwenspersoon:	Gesinus Bakker	☎0516 – 588 209
Notuliste:	Zwanet Weggemans	☎06 – 4424 5664

Het bestuur is ook bereikbaar via het ☐: bestuurfcfochteloo@hotmail.com

Bekijk ook eens www.fc-fochteloo.nl

